

Skrócony przewodnik dla szkół #1

Przed złożeniem wniosku

Niniejszy arkusz informacyjny pomaga w przygotowaniu szkoły, aby w pełni skorzystać z oferty programu Erasmus+.

**Praktyczny przewodnik
dla dyrektorów szkół**

Etap składania wniosków i przygotowania

Ustalanie terminarza: całościowe podejście szkoły do programu Erasmus+

Każdy projekt Erasmus+ z pewnością skorzysta na jasnym wyznaczeniu lidera już od początku działań. Dobrym sposobem jest uczynienie europejskich działań integralną częścią planowania rozwoju w szkole i niepozostawianie ich na marginesie. Oznacza to, że cały personel powinien znać założenia realizowanego programu (lub programów) Erasmus+ oraz być świadomym, w jaki sposób przyczynia się on do realizacji celów strategicznych placówki.

Pytanie pod rozwagę

Jakiego wpływu na sposób zdobywania wiedzy przez uczniów oczekują Państwo w związku z zaangażowaniem szkoły w program UE?

Włączenie kadry, uczniów, rodziców i innych interesariuszy w udzielenie odpowiedzi na to pytanie pomoże sprawić, aby Erasmus+ odzwierciedlił pilne potrzeby związane z nauką w Państwa szkole. Ponadto, jeśli uda się przekazać korzyści płynące z programu Erasmus+ i ukazać sposób, w jaki europejskie działania zostaną zintegrowane z codziennymi operacjami szkoły, inicjatywa ta będzie postrzegana jako niepowtarzalna szansa, nie zaś jako uciążliwy „dodatek”.

Po przeprowadzeniu szerokich konsultacji, czas na opracowanie zestawu jasnych celów powiązanych z istniejącymi szkolnymi planami doskonalenia. Dzielenie się celami, korzyściami i oczekiwanymi wynikami naukowymi ze wszystkimi, uwzględniając rodziców i innych powiązanych z placówką interesariuszy legnie u podstaw wspólnej wizji zaangażowania w Państwa europejski projekt.

Zrozumieliśmy, że jednym z najważniejszych czynników decydujących o udanym projekcie jest jasny plan integrujący cele europejskiego projektu z programem nauczania szkoły”.

Ricarda Geidelt, nauczycielka, Niemcy

Praktyczny przykład

Całościowe podejście szkoły do europejskiego programu

Szkoła podstawowa z Niemiec regularnie uczestniczy w projektach europejskich od 2005 roku. Oto kilka przykładów konsekwencji, wynikających z całościowego podejścia do programu Erasmus+:

Identyfikacja możliwości

Dyrektor szkoły organizuje kwartalne spotkania z nauczycielami na wyższym szczeblu, aby wyznaczać i monitorować europejskie cele rozwojowe szkoły oraz omawiać adekwatne pomysły projektowe. Tam, gdzie jest to możliwe, identyfikuje się projekty, a uczniowie otrzymują ankietę mającą za zadanie rozpoznać ich preferencje. Poglądy uczniów bierze się pod uwagę przy opracowywaniu wniosków o udział w programie Erasmus+.

Wspólna odpowiedzialność

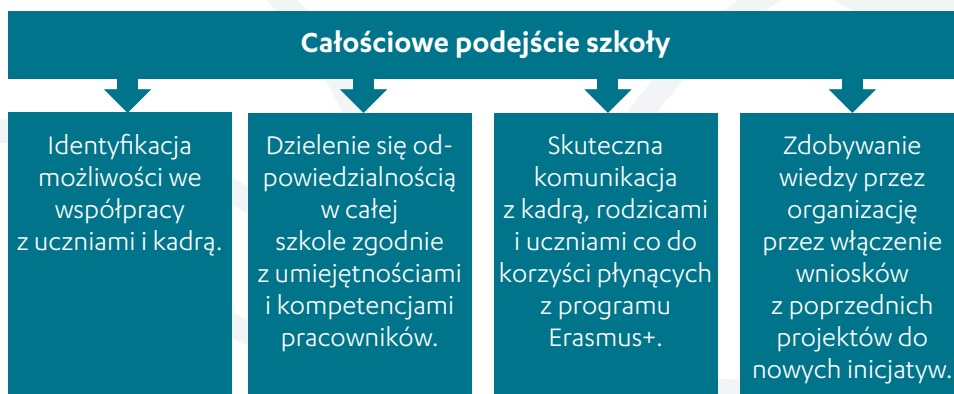
Cały personel jest zobowiązany do regularnej aktualizacji swoich Europass CV. Koordynator wykorzystuje te życiorysy zawodowe do wyszukiwania nauczycieli i innych pracowników spełniających potrzeby konkretnych projektów. Następnie podejmuje rozmowy z odpowiednimi osobami. W ten sposób można bardzo szybko zbudować szkolny zespół projektowy.

Skuteczna komunikacja w szkole

Rodziców informuje się o projektach za pośrednictwem biuletynu informacyjnego, podczas wywiadówek i szkolnych imprez. Wyniki projektu udostępniane są w całej szkole na tablicach cyfrowych.

Zdobywanie wiedzy przez organizację

Po zgłoszeniu pomysłu na nowy projekt, koordynator jest proszony o zdefiniowanie, w jaki sposób wnioski wyciągnięte z poprzednich działań zostaną włączone do przygotowywanego wniosku, aby zadbać o stałe doskonalenie w szkole.

Rysunek 1: Całościowe podejście szkoły podstawowej z Niemiec

Rozpoznanie sposobów, w jakie Erasmus+ może wspierać przekazywanie i zdobywanie wiedzy

Aby wdrożyć program Erasmus+ w całej szkole, warto zebrać osoby decydujące o programie szkolnym i omówić, w jaki sposób inicjatywa ta może wesprzeć:

- konkretne obszary lub przedmioty w programie nauczania (np. umiejętność czytania i pisanie oraz korzystania z technologii teleinformatycznych);
- interdyscyplinarne zdobywanie wiedzy (np. zintegrowane nauczanie przedmiotowo-językowe, które jest jednoczesnym nauczaniem przedmiotu i języka obcego);
- wartości szkolne, kulturę i umiejętności interpersonalne (np. przedsiębiorczość, zrozumienie międzykulturowe, zasady demokracji, globalne obywatelstwo, politykę antymobbingową, zrównoważone środowisko, pracę zespołową);
- koncepcje zdobywania i przekazywania wiedzy (np. dzielenie się i wdrażanie koncepcji nauki bardziej skupionej na uczniu).

Ta holistyczna perspektywa umożliwi Państwa kadrze identyfikację szerszej gamy potencjalnych korzyści dla uczniów i pracowników bez względu na przedmiot nauki czy rolę zawodową.

Projekt został opracowany przez interdyscyplinarny zespół nauczycieli i innych pracowników, który w ten sposób zaprojektował działania, aby mogły zostać włączone do obowiązkowych kursów dla uczniów i były bezpośrednio powiązane z programem nauczania”.

Jean-Pierre Marcadier, koordynator projektu, Francja

Praktyczny przykład

Wykorzystanie programu Erasmus+ do wspierania zdobywania i przekazywania wiedzy na bazie technologii teleinformatycznych

Pewna szkoła w Irlandii postawiła sobie za cel osiągnięcie „e-dojrzałości” przez wykorzystanie technologii teleinformatycznych do zdobywania i przekazywania wiedzy.

Zatem zarząd i nauczyciele stworzyli szkolny plan działania polegający na wdrożeniu w szkole nowych technologii. Międzynarodowe projekty były ważne pod kątem zapewnienia zasobów zgodnych z ambicjami szkoły, a kadry poświęciły w związku z tym szczególną uwagę dwóm aspektom finansowania europejskiego:

Możliwościom związanym z mobilnością

Pierwszym krokiem był wybór nauczycieli oraz pracowników pomocniczych o różnym poziomie kompetencji w dziedzinie technologii teleinformatycznych do udziału w szeregu różnych działań z zakresu mobilności kadry. Na przykład nauczyciele zostali wysłani za granicę na poznawanie pracy na danym stanowisku przez obserwację (job shadowing) w szkołach specjalizujących się w tym obszarze. Inni zatrudnieni odbyli teleinformatyczne kursy szkoleniowe zorganizowane przez europejskie centrum. Obecnie takie możliwości oferuje się w ramach Mobilności kadry (akcji 1).

Europejskie partnerstwa

Zaplanowano projekt partnerski, aby uruchomić wirtualną platformę naukową przy wykorzystaniu otwartego oprogramowania Moodle, dostępną dla całej szkoły. Platforma będzie stanowiła miejsce współpracy uczniów i nauczycieli nad wspólnymi projektami oraz uczestnictwa w dodatkowych kursach edukacyjnych, mających na celu wspieranie oraz intensyfikację zdobywania wiedzy. Obecnie takie możliwości oferuje się w ramach Partnerstw strategicznych (akcji 2).

Zintegrowane „całościowe podejście szkoły” sprawiło, że bardzo wielu pracowników i uczniów odczuło korzyści płynące z programu Erasmus+, a polegające na lepszym wykorzystaniu technologii teleinformatycznych w zdobywaniu i przekazywaniu wiedzy.

Opracowanie europejskiego planu rozwoju (EDP)

Europejski plan rozwoju (niekiedy nazywany planem rozwoju szkoły*) jest wymagany przy składaniu wniosku w ramach Mobilności kadry (akcji 1) i rekomendowany każdej szkole zainteresowanej długoterminowym zaangażowaniem w program Erasmus+.

Plan EDP powinien obejmować:

- potrzeby szkoły, jeśli chodzi o plany rozwijania wysokiej jakości edukacji i internacjonalizacji (np. metody lub narzędzia zdobywania i przekazywania wiedzy albo podnoszenia kwalifikacji) i uzasadnienie, w jaki sposób planowane działania pomogą w zaspokojeniu potrzeb;
- oczekiwany wpływ programu Erasmus+ na zdobywanie wiedzy przez uczniów, na nauczycieli, inny personel i całą szkołę;
- w jaki sposób szkoła zamierza włączyć kompetencje i doświadczenia zdobyte przez kadry do programu nauczania i praktyki organizacyjnej.

Większość dyrektorów szkół ceni sobie szerokie konsultacje, aby zdefiniować cel wprowadzania międzynarodowych elementów do zdobywania i przekazywania wiedzy. Wczesne zaangażowanie kolegów pomoże ustalić podział ról i odpowiedzialności za europejskie działania.

Jeśli dyskusje bazują na podejściu zmierzającym do poprawy edukacji dla uczniów, jest to dobrze spędzony czas, który zaowocuje zrozumieniem wśród kadry adekwatności międzynarodowych działań do jej pracy i doświadczeń uczniów.

„Celem długoterminowym było uwzględnienie dwujęzycznych materiałów i zintegrowanego programu nauczania w szkole... Plan rozwoju naszej placówki pomógł nam uwydatnić znaczenie międzynarodowej edukacji w kontekście podejmowania pracy i studiów na terenie Europy”.

Dieter Wlcek, dyrektor szkoły, Austria

EDP pomaga także dyrektorom szkół monitorować postępy i rozliczać członków zespołu, ponieważ zarówno krótko- jak i długoterminowe cele dla całej szkoły zostały jasno określone w jednym dokumencie.

W centrum uwagi

Model do opracowania europejskiego planu rozwoju (EDP)

Osoby, które nigdy nie pracowały nad planem EDP mogą mieć trudności w ustaleniu, od czego należy zacząć. Proponujemy jedno z elastycznych podejść jakim jest rozważenie, jak można by opracować i ocenić aktualny program nauczania w oparciu o trzy proste propozycje. Jakie są możliwości w szkolnym programie nauczania i gdzie są zlokalizowane:

- umożliwienie uczniom zdobywania wiedzy o Europie?
- przygotowanie uczniów do zdobywania wiedzy, życia i pracy w międzynarodowym środowisku?
- umożliwienie uczniom zdobywania wiedzy w warunkach międzynarodowych?

Biorąc pod uwagę te pytania, można rozpocząć identyfikację możliwości w zakresie kreowania i wspierania tych aspektów zdobywania wiedzy.

Zatem na przykład punkt **umożliwienie uczniom zdobywania wiedzy o Europie** można realizować korzystając z Mobilności kadry (akcji 1), mającej na celu rozwijanie wśród pracowników i uczniów zrozumienia europejskiej historii, instytucji i spraw bieżących. Celem będzie szkolenie pracowników, aby poszerzyli swoją wiedzę o metodach i strategiach zdobywania i przekazywania wiedzy o Europie w XXI wieku. Można to zrealizować wysyłając kadry na poznawanie pracy na danym stanowisku przez obserwację (job shadowing), aby przyglądali się, jak inni uczą odpowiednich przedmiotów. Taki projekt może później sprawić, że pracownicy i uczniowie poczują się upoważnieni i zainspirowani do stania się częścią większej społeczności europejskiej.

Podobnie **przygotowanie uczniów do zdobywania wiedzy, życia i pracy w międzynarodowym środowisku** można realizować za pośrednictwem Partnerstwa strategicznego (akcji 2). Celem może być pomoc uczniom w rozwijaniu swoich podstawowych oraz interpersonalnych umiejętności (jak przedsiębiorczość, kompetencje językowe, umiejętność rozwiązywania problemów, zrozumienie kulturowe itp.) lub nauczycielom w opracowaniu modułów nauczania służących przygotowywaniu CV lub zapoznaniu z technikami przeprowadzania rozmów kwalifikacyjnych. W takim przypadku dana szkoła może opracować program nauczania obejmujący te obszary we współpracy z europejskimi pracodawcami lub doradcami zawodowymi.

W podobny sposób w programie nauczania można wyznaczyć wyraźne cele w zakresie **umożliwiania uczniom zdobywania wiedzy w warunkach międzynarodowych**. Warto na przykład opracować szereg działań w platformie **eTwinning**, aby umożliwić uczniom doskonalenie języków obcych z kolegami uczęszczającymi do szkół partnerskich.

W swoim EDP mogą Państwo uwzględnić cele polegające na wprowadzeniu takich działań w swojej szkole.

Dopasowanie celów szkoły do możliwości programu Erasmus+

Po ustaleniu celów na potrzeby projektów europejskich, kolejnym krokiem jest zdecydowanie, które z możliwości programu Erasmus+ będą najbardziej adekwatne — Mobilność kadry (akcja 1), Partnerstwa strategiczne (akcja 2) lub eTwinning (należy pamiętać, że można składać wnioski obejmujące większą liczbę możliwości oferowanych przez program Erasmus+).

Poniższy scenariusz ilustruje rodzaje możliwości do wyboru w zależności od Państwa celów. W tym przykładzie, cele związane są z wspieraniem inkluzji w edukacji:

Praktyczny przykład

Wspieranie inkluzji w edukacji za pośrednictwem projektów Erasmus+

Projekt z zakresu Mobilności kadry (akcja 1)

Pewna szkoła w Irlandii postanowiła wdrożyć do szkolnego programu nauczania metodologię międzykulturowej edukacji opartej na faktach. Głównym celem było wspieranie nauczycieli w angażowaniu i motywowaniu 20 % uczniów urodzonych za granicą i umacnianie tożsamości europejskiej w całej szkole.

Szkoła wystąpiła o dofinansowanie, aby wysłać nauczycieli do placówek w Słowenii i Turcji, które osiągnęły znakomite rezultaty na tym polu. Odwiedzający obserwowali pracę kolegów w szkołach oferujących praktyki i przeszli pełne szkolenie w zakresie metodologii międzykulturowej edukacji.

Projekt z zakresu Partnerstwa strategicznego (akcja 2)

Niemiecki uniwersytet postanowił zebrać szkoły i organizacje interesariuszy w krajach o szczególnie wysokim odsetku osób rezygnujących przedwcześnie z nauki, aby osłabić ten trend. Ustanowiono partnerstwo z organizacjami z uwzględnieniem współpracowników pozarządowych, szkół, i firm szkoleniowych z Niemiec, Węgier, Rumunii, Chorwacji i Turcji.

Wspólnie przeprowadzono badania empiryczne mające na celu identyfikację podstawowych potrzeb w tym obszarze. W oparciu o wyniki partnerzy przygotowali 10-cio miesięczny kurs online dla nauczycieli, aby pogłębić ich umiejętności zawodowe związane z pracą z różnorodną młodzieżą. W ramach kursu, pracownicy sektora edukacji nauczyli się także prowadzenia działań mających na celu obniżenie odsetka osób rezygnujących przedwcześnie z nauki, jak mentoring, kluby prac domowych i kawiarenki dla rodziców.

Nasza sugestia

Zawsze warto zastanowić się na alternatywną opcją w razie nieprzyznania finansowania konkretnemu projektowi. Warto pamiętać, że platforma eTwinning jest zawsze dostępna i oferuje możliwości zdobywania wiedzy oraz współpracy ze swoimi partnerami online.

Oba projekty w naszym praktycznym przykładzie pomogły wspierać inkluzję w edukacji, aczkolwiek na różne sposoby i przy innych wyznaczonych celach. Wyraźnie widać, że zaprezentowany przykład projektu z zakresu Mobilności kadry był głównie skupiony na konkretnych wyzwaniach stojących przed szkołą, natomiast partnerstwo pod kierownictwem uniwersytetu skoncentrowało się bardziej na jednym z priorytetów polityki europejskiej. Rodzaj możliwości lub połączenia możliwości, o które wnioskuje szkoła są zależne od jej celów.

Jeśli Państwa placówka jeszcze nie uczestniczyła w działaniach europejskich, można rozważyć ich rozpoczęcie od uczestnictwa w portalu eTwinning, aby w przyszłości zaangażować się w akcje w zakresie Mobilności kadry i Partnerstw strategicznych.

Trzeba również zaznaczyć, że proces wnioskowania o finansowanie działań jest bardzo konkurencyjny i Państwa szkoła może nie znaleźć się w gronie wybranych placówek. Jeśli tak się stanie, nie należy się poddawać! Warto poprawić swój wniosek i spróbować ponownie.

Planowanie treści projektu

Przy planowaniu treści projektu warto omijać drogi na skróty. Pomoże to w opracowaniu wyczerpującego wniosku o udział w programie Erasmus+ i rozwinięciu szczegółowego planu działań, co pozwoli na uniknięcie typowych problemów podczas realizacji projektu.

„ W planowaniu inicjatywy powinni brać udział wszyscy uczestnicy. Dobre planowanie ma kluczowe znaczenie dla udanego projektu i akceptacji złożonego wniosku”.

Heidi Ahlers, nauczycielka, Niemcy

Solidny plan projektu powinien uwzględnić cztery poniższe elementy:

Uzasadnienie

Uzasadnienie ma w pierwszej kolejności wyjaśniać, dlaczego projekt jest potrzebny w odniesieniu do celów organizacyjnych placówki i priorytetów programu Erasmus+ (patrz Przewodnik po programie Erasmus+: <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/discover/guide>). Może być stosownym wyjaśnienie, w jaki sposób inicjatywa zaspokoi konkretne potrzeby uczestników lub, w bardziej ogólnym ujęciu, jak wzbogaci politykę edukacyjną i szkoleniową.

Jeśli chodzi o duży projekt, na początku planowania można rozważyć przeprowadzenie analizy potrzeb. W szczególności może okazać się pomocne (zwłaszcza w przypadku Partnerstw strategicznych oraz platformy eTwinning) zapoznanie się z projektami zrealizowanymi przez inne szkoły. Zagwarantuje to oparcie się na istniejących dokonaniach i niezaczynanie pracy od podstaw.

Nasza sugestia

Wyznaczone cele naukowe można łatwo ocenić, korzystając z systemu SMART. Według niego cele powinny być:

Specific (konkretne) — Wszyscy mają dokładnie wiedzieć, co należy osiągnąć.

Measurable (mierzalne) — Niezbędne są wskaźniki postępów. Jeśli to możliwe należałoby znaleźć sposób zmierzenia osiągnięć.

Achievable (osiągalne) — Posiadane zasoby i zdolności muszą pozwalać na osiągnięcie celu. Trzeba określić, kto to zrobi.

Relevant (adekwatne) — Należy sprawdzić, czy cele są adekwatne do priorytetów programu Erasmus+, celu projektu i Europejskiego planu rozwoju.

Time-related (zaplanowane w czasie) — Każdy musi znać plan zajęć i terminy.

Cele

Jasno określone cele są warunkiem determinującym sukces każdego działania, zatem niezwykle ważne jest ustalenie, jakie zmiany powinny nastąpić po zrealizowaniu projektu. Cele mogą być dwójakie i obejmować „wytyczne globalne”, które mają naturę ogólną (np. krzewienie odpowiedzialności obywatelskiej wśród uczniów) oraz bardziej konkretne dążenia (opracowanie modułu nauczania na temat obywatelstwa).

Oczekiwane wyniki

W czasie planowania projektu, warto przygotować dwie listy namacalnych i nienamacalnych wyników.

Wyniki namacalne obejmują wszelkie materiały powstałe w wyniku projektu, jak raporty, strony internetowe lub materiały szkoleniowe. Wyniki nienamacalne to nowe metody pracy, nowe spostrzeżenia lub zmiany w nastawieniu. Wynikami fizycznymi łatwiej się dzielić i wykorzystywać je z powodzeniem także po zakończeniu realizacji projektu. Niemniej jednak, tam gdzie to możliwe, trzeba dokumentować osiągnięcia podejmowanych inicjatyw i dopilnować uwzględnienia planów ewaluacji także w odniesieniu do wyników nienamacalnych. Na przykład, jeśli spodziewamy się, że „uczniowie lepiej poznają kraj partnerski” po zrealizowaniu działania w platformie eTwinning, warto przygotować kwiz sprawdzający tę wiedzę.

Taka krytyczna ocena oczekiwanych wyników pomoże udoskonalić plany i zapewnić długoterminowe oddziaływanie realizowanego projektu.

Działania

Planując działania, warto wyznaczyć osoby, zadania, ramy czasowe, wyniki i zasoby niezbędne do ich realizacji.

W centrum uwagi

Sześć prostych pytań, które pomogą zaplanować solidne działania projektowe:

- 1. Jaki jest cel projektu? Dlaczego?**
Jasno zdefiniować cel swojego projektu i wyjaśnić, dlaczego taka inicjatywa jest potrzebna.
- 2. Kto jest odpowiedzialny?**
Nakreślić konkretne role i zakres odpowiedzialności swojej organizacji i partnerów co do przygotowania i realizacji projektu.
- 3. Kto będzie uczestniczył?**
Kto kwalifikuje się do udziału w działaniach projektowych i jakie są kryteria wyboru?
- 4. Co będzie się działo?**
Jak najdokładniej ustalić treści działań (szkoleń, poznawania pracy na danym stanowisku przez obserwację/job shadowing itp.).
- 5. Gdzie będą miały miejsce działania?**
Zdefiniować ramy czasowe i miejsce podejmowania działań w ramach projektu.
- 6. Jak?**
W jaki sposób działania te przyczynią się do realizacji wybranego celu projektu?

Wybór partnerów

W ramach Mobilności kadry (akcji 1) na etapie składania wniosków nie trzeba wymieniać partnerów. Niemniej jednak warto zastanowić się, jacy współpracownicy będą potrzebni.

Przed złożeniem wniosku o udział w Partnerstwie strategicznym (akcji 2) należy wybrać organizacje współpracujące.

Kryteria wyszukiwania partnerów powinny brać pod uwagę cele szkoły, w związku z którymi zaangażowała się ona w projekt europejski. Jeśli na przykład chodzi o zwiększanie wydajności, wtedy trzeba skoncentrować się na poszukiwaniu partnerów charakteryzujących się biegłością w zakresie wytypowanych umiejętności. Jest to szczególnie ważne w przypadku zorganizowanego kursu lub imprezy szkoleniowej za granicą przygotowanych z myślą o podnoszeniu kwalifikacji kadry.

Trzeba pamiętać, że jeśli celem jest utworzenie partnerstwa, warto rozważyć (i wykazać), w jaki sposób Państwa organizacja może przyczynić się do realizacji celów potencjalnych współpracowników, a nie tylko własnych.

Współpracę partnerską można nawiązać z organizacjami wszelkiego rodzaju. Podmioty kwalifikujące się do współpracy to szkoły, uniwersytety, firmy, biblioteki, muzea, centra naukowe, wolontariaty, organizacje charytatywne itp. Warto pomyśleć, które organizacje najlepiej pasują do celów rozwoju naszej szkoły i jej potrzeb.

Przy opracowywaniu kryteriów wyszukiwania partnerów, zaleca się szerokie konsultacje z odpowiednim personelem, interesariuszami i w uzasadnionych przypadkach uczniami. Zawsze lepiej jest poświęcić czas na jasne określenie potrzeb już na początku przygotowań. W przeciwnym razie można rozpocząć projekt tylko po to, aby odkryć, że organizacje, z którymi współpracuje nasza placówka nie mogą dobrze zaspokoić istniejących potrzeb.

Pytania pod rozwagę

Jakie kompetencje, umiejętności i specjalizacje partnerów mogą przyczynić się do realizacji wyznaczonych celów obejmujących uczniów, kadre i lokalną społeczność?

Co jest wyjątkowego w Państwa szkole i w jaki sposób należałoby poinformować o tym ewentualnych współpracowników?

Biorąc pod uwagę planowane cele europejskiego projektu, jak opisałiby Państwo swojego idealnego partnera?

W centrum uwagi

Przykładowe kryteria wyboru partnerów to:

- kompetencje i doświadczenie adekwatne do koncepcji projektowej;
- podobne cele rozwojowe, jak w przypadku Państwa placówki;
- zdolność pomocy w zarządzaniu finansami i administrowaniu projektem;
- kompetencje związane z publikacją wyników projektu;
- zdolność komunikacji w określonych językach;
- entuzjazm i zaangażowanie!

Praktyczny przykład

Austriacki koordynator dzieli się poniżej kilkoma pomocnymi wskazówkami dotyczącymi wyszukiwania partnerów (Partnerstwo strategiczne):

Krok 1: Uwzględnić partnerów, z którymi już współpracowaliśmy

Krok 2: Poprosić dawnych partnerów o zarekomendowanie nowych

Krok 3: Opublikować pomysły na portalu i czekać na odzew nauczycieli

Krok 4: Poprosić asystentów ds. językowych w swojej szkole, aby podali kontakty do swoich poprzednich miejsc pracy

Krok 5 (najlepszy): Uczestniczyć w spotkaniach lub wydarzeniach informacyjnych organizowanych przez Narodowe Agencje (w swoim kraju lub za granicą), aby nawiązać kontakty z innymi nauczycielami zainteresowanymi współpracą międzynarodową.

Krok 6: Wyszukać odpowiednie szkoły w Internecie i rozstać zapytania w sprawie współpracy.

” Organizacja potrzebuje partnerów, którzy chcą się uczyć, cenią kulturę i dziedzictwo, są obeznani z narzędziami teleinformatycznymi i zaangażowani w edukację... My [również] byliśmy zainteresowani uczniami reprezentującymi różne kultury i zaangażowanymi nauczycielami o specjalistycznych umiejętnościach, aby wszyscy mogli się wzajemnie od siebie uczyć”.

Brendan O’Dwyer, nauczyciel, Irlandia

Jeśli Państwa placówka nigdy nie uczestniczyła w europejskim projekcie, warto znaleźć partnera z doświadczeniem w programie Erasmus+ lub wcześniejszej generacji tych inicjatyw (np. Comenius).

Zaletą partnerstwa może być także jego geograficzna różnorodność oraz bogactwo podejść pedagogicznych. W ten sposób zaangażowanie każdego z partnerów podnosi wartość projektu, a wszyscy współpracownicy uważają, że wiele się od siebie uczą.

Nasza sugestia

Użyteczne zasoby przy szukaniu partnerów oraz inspiracje dotyczące pomysłów do projektów.

Istnieją różne sposoby poszukiwania partnerów oraz pomysłów do projektu. Obejmują one:

eTwinning

Portal eTwinning oferuje narzędzia do wyszukiwania partnerów online oraz sieć tysięcy uczestniczących w inicjatywie szkół, co czyni go idealnym miejscem rozpoczęcia poszukiwań.

<http://www.etwinning.net>

Wykorzystanie istniejących kontaktów, sieci i powiązań.

Poszczególni pracownicy, uczniowie i rodzice mogą posiadać nieznanne szkole europejskie kontakty. Zaproszenie osób ze szkoły do podzielenia się swoimi kontaktami.

Nawiązywanie kontaktów ze szkołami i ich dyrektorami.

W Państwa okolicy mogą znajdować się szkoły, które już angażowały się w projekty europejskie. Pomocne zasoby obejmują stronę European Shared Treasure (patrz www.europeansharedtreasure.eu) i nowo otwartą platformę poświęconą rozpowszechnianiu informacji na temat programu Erasmus+ (patrz <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects>). Doświadczenia podobnych szkół mogą być niezwykle użytecznym źródłem informacji i inspiracji przy opracowywaniu własnych projektów.

„Cały proces poszukiwania partnerów zajął około miesiąca. Wykorzystałem kilku współpracowników z poprzednich inicjatyw, z którymi dobrze się pracowało, ale należało również włączyć nowych. Znalazłem szkoły na nowym portalu [eTwinning] i skontaktowałem się zarówno z wieloma jego doświadczonymi użytkownikami, jak i osobami, dla których program był zupełną nowością — otrzymałem szybkie i zachęcające odpowiedzi!”

Michael Purves, nauczyciel, Wielka Brytania

Nasza sugestia

Dlaczego nie spróbować Partnerstwa strategicznego z innymi organizacjami niż szkoły?

W ramach programu Erasmus+ nie jest się ograniczonym do współpracy jedynie z innymi szkołami. Państwa partnerami mogą być dowolne podmioty publiczne, prywatne oraz organizacje non profit.

Partnerstwa strategiczne mogą obejmować:

- współpracę z pracodawcami, aby opracować nowy program nauczania dopasowany do potrzeb rynku pracy;
- powiązania z usługodawcami działającymi na polu doradztwa zawodowego, aby podnieść szanse uczniów na znalezienie pracy;
- współpraca z muzeami, aby ożywić program nauczania historii;
- współpraca z galeriami sztuki, aby prezentować prace uczniów;
- współpraca z lokalnymi władzami, aby wzmocnić wizerunek szkoły w społeczności.

W zależności od celów projektu, można wybrać partnerów wśród lokalnych firm, bibliotek, muzeów, organizacji młodzieżowych i promujących sztukę, podmiotów oferujących usługi dla dzieci, uniwersytetów, centrów nauki i badań itp.

Rekrutacja i wybór uczestników

Jeśli wniosek dotyczy działań mobilnościowych, czy to w ramach Mobilności kadry (akcji 1), czy Partnerstwa strategicznego (akcji 2) należy wskazać, ile osób z personelu i/lub uczniów weźmie udział w projekcie w czasie finansowania, rodzaj działań, jakie podejmą oraz sposób, w jaki będą one kontynuowane po powrocie. Trzeba także zdecydować, w jaki sposób szkoła dokona wyboru kadry i uczniów do udziału w działaniach projektowych oraz jakie będą docelowe kraje i organizacje.

Składając wniosek w ramach Mobilności kadry, należy wykazać, że proces doboru kandydatów jest przejrzysty i powiązany z celami szkoły, co ma potwierdzić zaprezentowanie jasnych kryteriów kwalifikacyjnych.

Niezależnie od tego czy szkoła organizuje projekt z zakresu Mobilności kadry, czy Partnerstwa strategicznego z elementami mobilności, warto szczegółowo zaplanować, jak poinformować potencjalnych uczestników o możliwościach wyjazdu. Jak najszersze upowszechnienie tych informacji wśród kwalifikujących się pracowników i uczniów przyczyni się do zgłoszenia możliwie największej liczby odpowiednich kandydatów.

Opracowanie standardowej procedury promowania możliwości w zakresie mobilności w szkole oraz okresowe jej doskonalenie i aktualizacja wydaje się być dobrym pomysłem.

W centrum uwagi

Kryteria wyboru, jakie można zastosować obejmują:

- W jakim zakresie doświadczenie to przyczyni się do zaspokojenia naukowych potrzeb uczestników?
- W jakim zakresie doświadczenie to przyczyni się do doskonalenia zdobywania i przekazywania wiedzy w szkole?
- Jak zmotywowana jest dana osoba do uczestnictwa w tym działaniu?

Pomysły w zakresie rekrutacji uczestników do działań mobilnościowych obejmują:

Promocja wśród kadry:

- prezentacje podczas spotkań nauczycieli;
- promocyjne wiadomości e-mail, listy lub wiadomości w intranecie;
- plakaty w pokojach dla pracowników.

Promocja wśród uczniów:

- podczas zebrań szkolnych,
- w biuletynie szkolnym,
- wysyłając wiadomości SMS lub e-mail do rodziców,
- podczas lekcji poświęconych przedmiotom związanym z projektem,
- plakaty w szkole,
- wiadomości na szkolnym koncie na Twitterze.

Warto promować swoje działanie na więcej sposobów, aby wiadomość taka nie pozostała niezauważona.

Praktyka wykazuje, że załączenie linku do szczegółowej ulotki lub strony internetowej we wszystkich publikacjach sprawi, iż kandydaci dokonają „osobistej selekcji” przed skontaktowaniem się z zespołem projektowym. Informacje z linku mogą dotyczyć wymogów kwalifikacyjnych oraz terminu wyrażania zainteresowania. Pomoże to w zmniejszeniu obciążeń administracyjnych związanych z odpowiadaniem spełniającym kryteria kandydatom.

Staranne przygotowanie wniosku

Po wyborze odpowiadającej szkole możliwości z programu Erasmus+ i wyznaczeniu zespołu projektowego, kolejnym krokiem jest wstępne opracowanie wniosku. Jest mnóstwo informacji i materiałów pomocnych w tym procesie — trzeba po prostu zwrócić się ze stosowną prośbą do odpowiedniej Narodowej Agencji.

Dobra wiadomość jest taka, że wymogi finansowe związane z procesem składania wniosków w ramach programu Erasmus+ nie są zbyt skomplikowane. Grant jest prawie w całości oparty o koszty jednostkowe i zostanie skalkulowany automatycznie po wypełnieniu wniosku, zgodnie z określonymi w nim działaniami.

Przed rozpoczęciem, zalecamy zapoznanie się z szerszymi informacjami na temat projektu, o jaki się wnioskuje oraz dokładne przeczytanie materiałów na temat wybranej akcji znajdujących się w Przewodniku po programie Erasmus+. Obejmują one kryteria kwalifikowalności i oceny jakościowej, jak również procedury składania wniosków i wymogi formalne.

- **Kwalifikowalność:** Aby być uprawnionymi do finansowania, organizacja lub partnerstwo muszą spełnić warunki podane w przewodniku po programie, zgodnie z akcją, którą są zainteresowane. Należy sprawdzić, czy dana placówka spełnia wszystkie te kryteria.
- **Kryteria oceny:** Przewodnik po programie wymienia kryteria, według których będzie dokonywana ocena wniosku. W składanym podaniu trzeba rozważyć wszystkie adekwatne kryteria jakościowe. Przydatne wydaje się także odniesienie się do informacji z Przewodnika po programie Erasmus+ dla ekspertów w dziedzinie oceny jakościowej, aby zrozumieć ten proces oraz punktację przyznaną przez osoby, które będą oceniały Państwa wnioski.
- **Procedury składania wniosków:** Należy zauważyć, że przed złożeniem wniosku w ramach programu Erasmus+ zarówno organizacja składająca wniosek, jak i każdy z partnerów muszą zarejestrować się na Portalu uczestnika Komisji Europejskiej. Można odnieść się do instrukcji obsługi tego portalu, która zawiera dokładne wskazówki odnośnie dokonania takiej rejestracji.
- **Wymogi formalne:** Należy przeczytać i dokonać przeglądu wymagań wobec placówek składających wnioski, aby móc wykazać odpowiednie możliwości organizacyjne i finansowe niezbędne do pomyślnego zrealizowania i wdrożenia projektu Erasmus+.

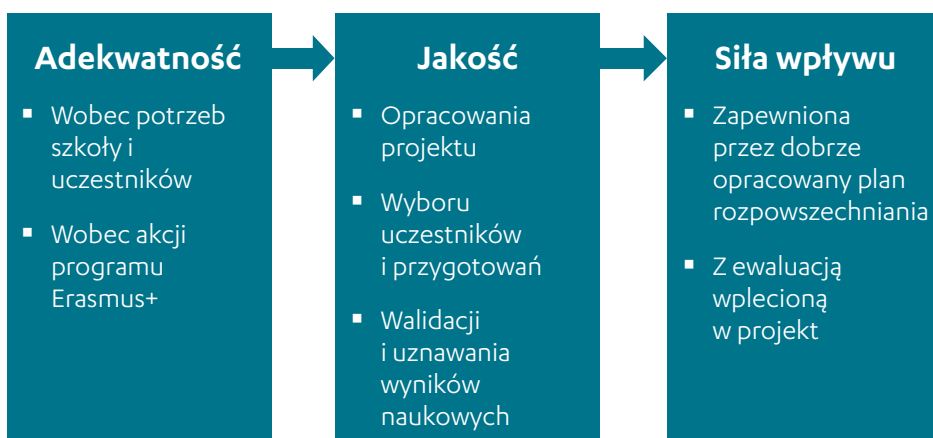

Nasza sugestia

Większość Narodowych Agencji prowadzi działalność informacyjną mającą na celu pomoc organizacjom w składaniu wniosków o finansowanie. Należy brać udział w organizowanych przez te jednostki wydarzeniach i prosić o pomoc.

Niezależnie od aspektu programu Erasmus+, w ramach którego składają Państwo wniosek, należy wykazać **adekwatność, jakość i siłę wpływu** zaplanowanych działań. Dobrym punktem wyjścia jest zaprezentowanie działań uzgodnionych w ramach planu projektowego w odniesieniu do tych podstawowych kryteriów.

Trzeba pamiętać, że zarówno akcja 1 (Mobilność kadry), jak i akcja 2 (Partnerstwa strategiczne) programu Erasmus+ wiążą się z bardzo specyficznymi wymaganiami, zatem w czasie przygotowywania wniosku warto odnosić się do odpowiedniego przewodnika.

Rysunek 3: Elementy solidnego wniosku

Rozważyć należy także inne podstawowe kryteria, np. **czy projekt uwzględnia:**

- Przygotowanie i doświadczenie partnerów
- Solidną strategię ewaluacji
- Jasne plany przygotowania, wdrożenia i kontynuacji
- Efektywne gospodarowanie pieniędzmi
- Jasne odniesienia do polityki UE
- Innowacje
- Wartość dodaną

Adekwatność projektu

Projekt powinien oczywiście odzwierciedlać potrzeby i cele szkoły oraz uczestników. Powinien być również powiązany z odpowiednimi celami akcji programu Erasmus+, w ramach której składany jest wniosek (patrz Przewodnik po programie Erasmus+). Trzeba uważnie skoncentrować się na wykazaniu, że cele projektu są jasno powiązane z celami szkoły i potrzebami uczestników oraz na zaprojektowaniu i zaadaptowaniu działań tak, aby zgadzały się z priorytetami odpowiedniej akcji.

Pytanie pod rozważenie

Mobilność kadry

Czy wszystkie fazy projektu są przejrzyste, przy uważnym podejściu do indywidualnych, wcześniej zidentyfikowanych obszarów jakości (jednorodność, Europejski plan rozwoju, proces wyboru kadry, rozwój językowy itp.)?

Partnerstwa strategiczne

Czy jasno wykazano zakres i strukturę projektu?

Czy umiejętności członków zespołu projektowego spełniają wymagania projektu?

Czy wykazano, w jaki sposób partnerzy będą się komunikować i wspólnie pracować w czasie realizacji inicjatywy?

Jakość

Wymagania jakościowe są różne, w zależności od tego, czy chodzi o aspekt Mobilność kadry (akcja 1), czy Partnerstwa strategiczne (akcja 2).

Wnioski składane w ramach Mobilności kadry powinny charakteryzować się dokładnym opracowaniem i wdrożeniem projektu, co oznacza zaprezentowanie przekonującego planu w odniesieniu do każdej fazy inicjatywy (przygotowania, wdrożenia i kontynuacji).

Należy przedstawić organizację raportowania i zarządzania projektem oraz wykazać spójność między celami projektu a proponowanymi działaniami. Trzeba również uwzględnić sprawiedliwe i przemyślane procedury kwalifikacji, przygotowania i wspierania uczestników w czasie pobytu za granicą.

Ponadto, należy wykazać, w jaki sposób zostaną zatwierdzone i zweryfikowane wyniki naukowe uczestników po ich powrocie. Ważne jest również przedstawienie kompleksowego Europejskiego planu rozwoju o wysokiej jakości.

Wnioski składane w ramach Partnerstwa strategicznego powinny charakteryzować się dokładnym opracowaniem i wdrożeniem projektu. Wymogi są podobne do tych obowiązujących w przypadku projektów mobilnościowych, jednak istnieje kilka ważnych różnic (patrz Przewodnik po programie Erasmus+).

Wymaga się także potwierdzenia jakości zespołu projektowego oraz uzgodnień kooperacyjnych. Warto szczególnie przedstawić konkretne zakresy odpowiedzialności partnerów i sposób rozdzielania zadań. Ponadto należałoby jasno zdefiniować sposób utrzymywania regularnej komunikacji między partnerami, a także wspólnej pracy.

W centrum uwagi

Najważniejsze elementy solidnego wniosku

- Jasna, długoterminowa strategia integracji działań europejskich z operacjami szkolnymi (Europejski plan rozwoju pomoże to wykazać).
- Działania projektowe, które uzupełniają priorytety i cele akcji Erasmus+, w ramach której składa się wniosek.
- Jasne zdefiniowanie kwestii kryteriów ewaluacji (także nazywanych nagrodą lub kryteriami oceny).
- Sprawiedliwa i przejrzysta procedura rekrutacji i wyboru uczestników.
- Określenie ról i zakresu odpowiedzialności, które charakteryzują się sprawiedliwym podziałem obowiązków wśród partnerów, oraz skuteczne wykorzystanie dostępnych umiejętności, kompetencji i zasobów.
- Solidne strategie oceny, rozpowszechniania i wykorzystywania wyników projektu.

Wpływ i rozpowszechnianie

Ważne jest, aby w przekonujący sposób wykazać zamiar poddania wyników projektu ewaluacji. Trzeba również zaprezentować w planie rozpowszechniania, w jaki sposób placówka będzie podnosić świadomość w zakresie wyników projektu wśród uczestniczących organizacji i poza nimi. Warto zapamiętać, że kryteria oceny wniosków w przypadku projektów z zakresu Mobilności kadry (akcja 1) i Partnerstw strategicznych (akcja 2) są nieco inne (szczegółowe informacje można znaleźć w Przewodniku po programie Erasmus+), a wyniki są proporcjonalne do poziomemu finansowania.

Nasza sugestia

Aby opracować plan rozpowszechniania, można wykorzystać poniższe pytania i odpowiedzi:

- Jaki jest cel, cele podrzędne i dążenia związane z rozpowszechnianiem?
- Kto jest odbiorcą docelowym?
- Co będzie rozpowszechniane?
- Jakie będą zastosowane strategie rozpowszechniania?
- Jakie będą komunikaty i strategie rozpowszechniania wśród różnych odbiorców?
- Kiedy będzie mieć miejsce rozpowszechnianie (w trakcie projektu i po jego zakończeniu)?
- Kto będzie odpowiedzialny za koordynację planu rozpowszechniania?
- Kto będzie zaangażowany w plan rozpowszechniania?
- Jak rozpowszechnianie będzie wdrażane, monitorowane i ewaluowane?
- Jaki jest koszt działań związanych z rozpowszechnianiem?

Konieczne jest włączenie do wniosku szczegółowego planu rozpowszechniania i wykorzystywania.

Wybór mechanizmów monitorowania i ewaluacji

Aby ocenić jakość projektu Erasmus+ kluczowe są dwa procesy:

- **Monitorowanie** można zdefiniować jako stały proces oceny postępów w odniesieniu do wyznaczonych celów oraz identyfikację luk między oryginalnym projektem a rzeczywistymi osiągnięciami;
- **Ewaluacja** jest systematycznym stosowaniem metod, które mają na celu ocenić i usprawnić planowanie projektu, wdrażanie oraz jego wpływ.

Przygotowując wniosek, należy przedstawić przekonującą strategię w zakresie obu powyższych zagadnień.

Monitorowanie i ewaluacja stanowią dwie strony tej samej monety, ponieważ ocena jest w dużym stopniu uzależniona od danych zebranych w czasie działań monitorujących.

Państwa partnerzy są odpowiedzialni za zbieranie danych monitorujących przy realizacji działań. Zwykle dostarczają te informacje do koordynatora projektu w formie wewnętrznych raportów dotyczących statusu. Monitorowanie i ewaluacja są zwykle również włączane jako pozycja w porządek obrad na spotkaniach partnerów, aby przedyskutować w uzasadnionych przypadkach, jak przystosować przyszłe działania, ustosunkowując się do stanu faktycznego.

Jest zatem ważne, aby odpowiedzieć na następujące pytania na piśmie:

- Kto będzie odpowiedzialny za monitorowanie i ewaluację w każdej organizacji partnerskiej?
- Co będzie przedmiotem monitorowania i ewaluacji w projekcie?
- Jakie informacje partnerzy będą musieli zebrać, aby umożliwić monitorowanie i ewaluację (opinie zwrotne uczestników, dane dotyczące frekwencji itp.)?
- Kiedy będzie przeprowadzana ewaluacja (np. przy okazji kluczowych kamieni milowych działań projektowych lub w czasie całego projektu)?
- Jak często partnerzy będą musieli dostarczać dane z monitorowania i ewaluacji?
- Jakie będą środki monitorowania i ewaluacji (raporty dotyczące statusu, spotkania projektowe itp.)?

W centrum uwagi

Co należy monitorować i ewaluować?

Dokładny charakter monitorowania i ewaluacji będzie się różnić w zależności od celów i dążeń zapisanych w projekcie. Niektóre typowe punkty ewaluacyjne dla wszystkich projektów obejmują:

- wpływ na Państwa szkołę, kadre i uczniów (jak projekt poprawi wiedzę i umiejętności, pewność siebie, motywację, metodologie zdobywania i przekazywania wiedzy; w jaki sposób projekt zmieni system szkolny, strukturę organizacyjną lub programy nauczania?) oraz na inne zaangażowane organizacje;
- wpływ lokalny, krajowy i międzynarodowy; na przykład czy zanotuje się jakiś wydzźwięk poza samymi partnerami, np. w społeczności lokalnej, a nawet krajowej lub międzynarodowej?
- Wkład projektu w osiągnięcie celów związanych z akcją programu Erasmus+.

Aby zapewnić skuteczność, należałoby włączyć monitorowanie i ewaluację do obecnych procedur zarządzania wynikami szkoły. Na przykład działania zaprojektowane z myślą o rozwoju wiedzy uczniów mogły już zostać poddane ewaluacji jako część procesu ewaluacji danej szkoły. Możliwe jest zaplanowanie i opracowanie innych konkretnych działań ewaluacyjnych, mających na celu ocenę siły wpływu aspektów europejskiego projektu.

Wymierne wyniki są najłatwiejsze do kwantyfikacji (np. wszyscy użytkownicy, którzy otrzymali ponad siedem godzin przygotowania językowego); jednak ewaluacji można poddać także bardziej abstrakcyjne rezultaty.

Jeśli na przykład do oceny wybierze się zakres, w jakim „nasi uczniowie rozwinęli poczucie bycia globalnym obywatelem”, proces ewaluacji będzie musiał objąć więcej niż jedno kryterium. Oznacza to, że przed podjęciem decyzji o rodzaju procesu ewaluacji, należy osiągnąć porozumienie w kwestii, co składa się na globalne obywatelstwo oraz jaka wiedza, umiejętności, wartości i talenty są potrzebne. W takie dyskusje można zaangażować także uczniów.

Monitorowanie i ewaluacja zostaną omówione szerzej w dalszej części, w rozdziałach „W trakcie” i „Po” niniejszego przewodnika.

” Zaangażowanie każdego partnera i koordynatora projektu jest konieczne, aby zapewnić skuteczne kierowanie procesem monitorowania i ewaluacji”.

Joseph Vabre, zastępca burmistrza, Francja

” Podczas każdego międzynarodowego spotkania dokładaliśmy starań, aby działania były osiągalne. W tym celu każdy z partnerów wyjaśniał swój pomysł z uwzględnieniem sposobu realizacji. Następnie łączyliśmy te propozycje i sprawdzaliśmy, czy coś jeszcze jest potrzebne do osiągnięcia zaplanowanych celów”.

Sergio González Moreau, nauczyciel, Hiszpania